Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Psykiatri och samverkan
Birgitta Rosengren

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-06-02

HSN 2025-0892

Psykiatriutskottet

Granskning av upphandlade avtal om psykiatrisk specialistvård för vuxna

Ärendebeskrivning
Psykiatriutskottet gav den 13 november 2025 hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att tillsätta en oberoende granskning av om de förändringar som de privata vårdgivarna gör är förenliga med tecknade avtal.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Slutrapport från den oberoende granskningen

Förslag till beslut
Psykiatriutskottet beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att utreda vidare de förslag och rekommendationer som framkommer i slutrapporten från den oberoende granskningen.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Psykiatriutskottet gav den 13 november 2025 hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att skyndsamt tillsätta en oberoende granskning av om de förändringar som görs på Prima barn- och vuxenpsykiatri AB och WeMind AB, är förenliga med det vårduppdrag aktörerna förpliktat sig till i avtalen. Den oberoende granskningen ska återkomma till psykiatriutskottet med klargörande om det finns brister som möjliggör förtida upphörande av avtalen enligt kriterierna i ingångna avtal.

Granskningen gäller de fyra avtal som Regionen har med privata vårdgivare, dvs Prima barn- och vuxenpsykiatri AB och WeMind AB, om psykiatrisk specialistvård för vuxna i öppenvård, avtal nr 13167, 13164,

13166 och 13165. Dessa avtal är upphandlade enligt lagen om offentlig upphandling och gäller från och med den 1 september 2025.
Den oberoende granskningen ska:

- belysa hur kvaliteten och tillgängligheten i den psykiatriska öppenvården i Region Stockholm hittills har påverkats sedan WeMind och Prima har tagit över uppdraget,
- inkludera samtal med berörd vårdpersonal, patientföreningar och vårdgrannar,
- utreda om de arbetssätt, bemanning och organisation som vårdgivarna har är förenliga med det vårduppdrag som de har krav på att leverera enligt avtalen,
- klargöra om det finns brister som möjliggör förtida upphörande av avtalen enligt kriterierna i ingångna avtal,
- komma med eventuella förslag på hur vården av patienter kan förbättras, samt
- komma med förslag på frågeställningar och genomförande av en eventuell fortsatt granskning.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen genomförde i januari 2026 ett avrop från ramavtal Konsulttjänster inom strategi och management samt ekonomiska och finansiella tjänster, SLL 1654, Delområde A. I beslut den 6 februari 2026 tilldelades KPMG AB uppdraget att genomföra granskningen.

Överväganden
KPMG AB har den 20 maj 2026 överlämnat en slutrapport över den oberoende granskningen. Av rapporten framgår bland annat följande.

Genomförd granskning har visat att vårdgivarna PRIMA och WeMind har genomfört en rad olika organisatoriska och verksamhetsmässiga förändringar i syfte att anpassa verksamheten till det nya vårduppdraget. Dessa förändringar omfattar bland annat omstrukturering av verksamheter, förändringar i vårdutbud och arbetssätt, samt anpassning av bemanning och kompetensfördelning. I flera fall har verksamhetsövergångarna inneburit att tidigare verksamheter avvecklats eller omorganiserats, samtidigt som nya arbetssätt och strukturer successivt har införts. Granskningen har därtill noterat att vårdgivarna har gjort olika tolkningar av vissa delar av vårduppdraget, vilket har resulterat i skillnader i hur verksamheterna har organiserats och hur uppdraget har omsatts i praktiken. Dessa skillnader avser bland annat hantering av remisser, organisering av vårdprocesser och utformning av behandlingsutbud.

Vidare har KPMG:s granskning visat att verksamheterna befinner sig i en fortsatt etablerings- och omställningsfas. Flera av de förändringar som genomförts är fortfarande under implementering och har ännu inte fullt ut stabiliserats. Detta inkluderar såväl organisatoriska strukturer som arbetssätt och samverkansformer. Det framkommer även att personalomsättning och förändringar i bemanning präglat perioden efter avtalsstart.

KPMG har i granskningen kunnat konstatera att samverkan mellan vårdgivare och vårdgrannar och övriga intressenter utgör ett utvecklingsområde. Trots förekomsten av formella samverkansstrukturer indikerar underlaget att dessa inte fullt ut etablerats i praktiken. Det föreligger indikationer på otydlig ansvarsfördelning och begränsade kontaktvägar, särskilt i relation till primärvården och andra vårdgrannar.

Sammantaget bedömer KPMG de genomförda förändringarna i huvudsak ligga inom ramen för avtalen och det handlingsutrymme som tillkommer vårdgivarna att organisera verksamheten. Samtidigt har genomförandet inneburit omställningar i varierande grad för verksamheterna. Särskilt för de verksamheter som bytt vårdgivare har omställningen upplevts betydande, vilket motiverar fortsatt uppföljning för de verksamheterna.

Sammanfattningsvis har granskningen har synliggjort utvecklingsområden och behov av fortsatt granskning inom vissa områden.

De rekommendationer som granskarna lämnar avser två områden, dels förslag till fördjupad uppföljning och eventuellt fortsatt granskning, dels förslag på förbättringsområden avseende hur vården för patienterna kan förbättras.

De förslag som lämnas till fördjupad uppföljning och granskning är följande.

1. Fördjupad granskning av remisshantering.
2. Uppföljning av mottagningar med särskilt väsentliga förändringar.
3. Fördjupad uppföljning av tillgänglighet och kvalitet efter säkerställd datakvalitet.
4. Uppföljning av registring av besök.
5. Fördjupad uppföljning av ersättningsmodellens tillämpning och utfall.

De förslag till förbättringar som lämnas är följande.

1. Förankra vårdavtalets innebörd och praktiska konsekvenser hos vårdgrannar.
2. Tydliggör roller, ansvar och kontaktvägar mellan vårdgivare och vårdgrannar.
3. Stärka datakvalitet i avtalsuppföljningen.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens förslag till åtgärder med anledning av rekommendationer och förslag

Rapporten kommer med värdefull information om arbetet med implementering av nya avtal. Det finns även väl avvägda förslag från den oberoende granskningen kring hur sådant arbete kan bedrivas.

Rapporten pekar även på utmaningar kopplade till risker för patientsäkerheten, arbetsmiljön på vissa mottagningar, samt samverkan med vårdgrannar. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen kommer att ha särskilt fokus på dessa frågor i den fortsatta uppföljningen och granskningen av vårdgivarna och deras följsamhet till avtalen.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bedömer att följande punkter bör arbetas vidare med. Förvaltningen kommer att återkomma till utskottet med förslag kring fortsatt arbete och åtgärder i samband med återrapportering av uppdraget som gavs till hälso- och sjukvårdsdirektören av psykiatriutskottet den 5 mars 2025.

Fördjupad granskning av remisshantering och registrering av besök

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har redan beslutat att genomföra en fördjupad uppföljning av avtalen inom psykiatrisk specialistvård för vuxna i öppenvård. Den 11 maj 2026 beslutade hälso- och sjukvårdsförvaltningen att den fördjupade uppföljningen ska göras genom att avropa konsulttjänster från ramavtal Expertstöd för granskning av vårdleverantörer, SLL1678. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har påbörjat detta arbete, journalgranskningen kommer att genomföras under hösten 2026.

I denna fördjupade uppföljning kommer remisshantering och journaler att granskas. Ett syfte med den fördjupade uppföljningen är att följa upp om registreringen av besök överensstämmer med det som journalförs, ett annat är att granska varför remisser avslagits.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen kommer att ta fram en plan för fortsatta fördjupade uppföljningar som behöver göras med anledning av det som

framkommit i den oberoende granskningen. I detta kommer även att planeras för fördjupad uppföljning av ersättningsmodellens tillämpning och utfall.

Uppföljning av mottagningar med särskilt väsentliga förändringar
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen följer upp hur de olika vårdgivarna, på avtals- och mottagningsnivå, arbetar med de nya avtalen och arbetssättet. Detta arbete kommer att fortgå under avtalsperioden. I den fortsatta avtalsuppföljningen kommer förvaltningen ha ett fokus på de mottagningar som har haft särskilt väsentliga förändringar. Detta kommer att återrapporteras i samband med återrapportering av uppdraget som gavs till hälso- och sjukvårdsdirektören av psykiatriutskottet den 5 mars 2025.

Fördjupad uppföljning av tillgänglighet och kvalitet efter säkerställd datakvalitet
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har generellt god tillgång till data men i samband med verksamhetsövergångar kan det initialt vara svårt att få tillfredställande data för att dra tidiga slutsatser. Detta kan bero på flera faktorer så som på förändringar i rapporteringsanvisningar och tekniska förutsättningar. Det kan också bero på att det i vissa fall krävas att förvaltningen följer data över tid för att kunna dra slutsatser.

Förvaltningen kommer, i sin löpande uppföljning, fortsätta att följa inrapporterad data om t.ex. vårdproduktion och tillgänglighet. Detta kommer att återrapporteras i samband med återrapportering av uppdraget som gavs till hälso- och sjukvårdsdirektören av psykiatriutskottet den 5 mars 2025.

Förankra vårdavtalets innebörd och praktiska konsekvenser hos vårdgrannar
När hälso- och sjukvårdsförvaltningen har tecknat nytt avtal med vårdgivare har förvaltningen en nära dialog med dem för att säkerställa att vårdgivarna och hälso- och sjukvårdsförvaltningen har samma tolkning av avtalen. Det är viktigt att tidigt i avtalsperioden vara överens om tolkningar eftersom det minskar risken för att patienter bemöts olika och att det blir feldebiteringar. Variation i organisation kan förekomma och de vårdavtal som Regionen tecknar avser inte reglera vårdutbud i detalj, då det i medicinsk verksamhet behöver finnas utrymme för individuell anpassning och variation. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen kommer att fortsatt ha frågor om avtalstolkning som en del i den ordinarie avtalsuppföljningen.

När det tecknas nya avtal med nytt vårduppdrag får det konsekvenser både för de vårdgivare som omfattas av avtalet och vårdgrannar. Det är viktigt, framför allt för patienterna, att samarbetet i vårdkedjan fungerar och att det är tydligt vilka patienter som hör till vilket vårduppdrag. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen noterar bristen på samverkan med vårdgrannar och beställarens ansvar inför avtalsstart och kommer följa upp detta.

Tydliggöra roller, ansvar och kontaktvägar mellan vårdgivare och vårdgrannar
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen kommer att särskilt följa upp hur vårdgivarna arbetar med att ta fram samverkansöverenskommelser med relevanta vårdgrannar. Förvaltningen kommer att ta ställning till om det behöver göras fler aktiviteter med anledning av detta. Det pågår ett arbete på förvaltningen kring hur samverkan mellan vårdcentralerna, GSA-vårdcentraler och den specialiserade vuxenpsykiatrin kan stärkas.

När det gäller konsultationer till primärvården är det ett uppdrag som den specialiserade psykiatrin har. Det gäller både upphandlad verksamhet och inom regionägd vård. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen kommer fortsätta arbetet med att utreda och lämna förslag på olika modeller för konsultationer till primärvården. Inom ramen för det uppdraget inkluderas nu även att se över hur utveckling och erfarenhetsutbyte kring konsultationer mellan specialistpsykiatrin och primärvården kan stärkas.

En lärdom av den oberoende granskningen är hur arbetet bör bedrivas under övergångsperioden när vårdområden byter vårdgivare, antingen på grund av upphandlingar eller på grund av övergång av verksamhet till egen ägd vård. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen noterar i rapporten vikten av proaktivt arbete med fokus på vårdgrannar och kommuner, och inkluderar detta i det fortsatta förvaltningsarbetet vid vårdövergångar.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget till beslut förväntas inte få några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten. Hälso- och sjukvårdsförvaltningens förslag till åtgärder utifrån det som kommit fram i den oberoende granskningen, bedöms få positiva konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslaget till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslaget till beslut förväntas få oförändrade administrativa konsekvenser.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Christoffer Bernsköld
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2026-06-02